

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. - Posamezna številka 1.— Din.

Pripravimo se na slovesnost 100 letnice posvetitve naše cerkve!

Znameniti verski pisatelj dr. Klug je šel nekoč mimo otroškega igrišča. Veselo so se igrali otroci. Opazoval je sledeč prizor:

Mimo igrišča pride lepo oblečen gospod in za trenutek pogleda po otrocih. Živahen deček prihiti k njemu in mu pomoli svojo umazano roko. Gospod se pa umazani roki hitro umakne in hiti naprej. Žalostno je gledal deček za njim. Kmalu pa pride po isti poti na sprehod star, častitljiv škof. Z zanimanjem se ustavi in gleda nedolžne otroške igre. Isti deček prihiti k njemu in mu proži svojo umazano roko v pozdrav. In glej, škof ne sname niti rokavic, ampak z obema rokama stisne dečkovo roko in potem ga na čelu prekriža. Kako vesel je bil deček te odlike. Pač nikdar v življenju ni pozabil tega dogodka...

Tudi meni, dragi župljani, prihaja na misel, posebno te dni, ta dogodek, ki ga je med svojimi spomini napisal znameniti pisatelj. Naša župnija se pripravlja na velike slovesnosti. Dne 7. junija bomo slovesno obhajali 100 letnico posvetitve naše župnijske cerkve, katero so mnogo let v jako težkih razmerah zidali naši predniki. Prav je, da se tega dogodka lepo spomnimo. Primerno je, da smo župno cerkev prečistili in olepšali. Prav bo, da storimo zlasti v dneh slavnosti vse, da bo naš skupni in božji hram zažarel v vsej lepoti. A vse to ni dosti! Tempelje svojih duš moramo očistiti, čistih src se moramo v dneh slavlja bližati in zahvaliti Gospodu!

Gospod naj sreča v dneh slovesnosti slehernega izmed nas! On je pripravljen. Ne bo se nam odmaknil, le mi se mu z dobro voljo moramo bližati! Da bo pa to srečanje z Gospodom bolj popolno in uspešno, zato se vrši

Duhovna obnova

za posamezne stanove naše župnije ravno pred slavnostnimi dnevi.

Šmarnični zvonovi nam bodo zvonili in nas bodo vabili k Mariji, ki je patrona naše župnije. Marija nas bo pa vodila v objem Očeta in Sina in Svetega Duha.

Dnevi duhovnih obnov so tako-le razvrščeni:

1. Za dekleta od 17. maja zvečer do 21. maja zjutraj.

2. Za žene od 21. maja zvečer do 24. maja zjutraj.

3. Za otroke od 25. do 27. maja.

4. Za može in fante od 27. maja zvečer do 31. maja zjutraj.

Red otroške obnove bomo naznačili še v oznanilu in po šolah. Za vse druge obnove bo zjutraj govor vedno ob 5. uri in zvečer po šmarničnih litanijah. V teh dneh bodo za šmarnice vedno le litanije, potem pa ostane v cerkvi le tisti stan, za katerega je obnova. Šmarnična pobožnost se prične vedno ob tričetrt na osem. Le za začetek duhovne obnove deklet in žena bomo pričeli s šmarnično pobožnostjo že ob šesti uri zvečer.

Vodil bo vse te obnove isti gospod, z otroci pa opravi domača duhovščina. Gospod je priznan govornik in ste ga že svoj čas v Tržiču radi poslušali. Za sv. spoved bo na razpolago dosti gg. spovednikov.

Gospod Bog nas bo srečaval v teh dneh. Kdo bo tako nesrečen, da se bo umikal...?

Zakrajšek Viktor:

Feredža.

V dneh evharističnega kongresa v Ljubljani sem bil v Prizrenu, kjer sem zastopal župnika in upravitelja dijaškega semenišča, ki sta oba odšla na kongres. Dijake sem odpravil na počitnice in ko se je vrnil župnik, sem imel par dni odmora. Ostala mi je na skrbi samo šestorica malih dijakov, ki so tudi za čas počitnic ostali v semenišču. Odločili smo se za celodnevni izlet do malega jezera pod visokim Koritnikom, ki stoji na meji med našo državo in Albanijo.

Prizrenska okolica je zelo lepa in so krajši in daljši izleti zelo hvaležni. Kljub julijski vročini in precej dolgi poti so bili mladi turisti zelo zadovoljni. Saj sem jih razveselil že s tem, da sem jim za dva dinarja kupil velikih kumar, ki so jih jedli kot jabolka. Seveda je bila tudi žoga z nami, a v bistrem potoku smo nalovili za večerjo rib. Tako je bilo za vse preskrbljeno, a omeniti moram še velik nahrbtnik, ki je tudi potoval z nami.

Ko nas je kopel v jezeru osvežila, smo krenili nazaj proti Prizrenu. Pod nami je ležala med visokimi topoli lepa gorska albanska vasica. Minaret sredi malih hišic nam je govoril, da so vaščani muslimanske vere. Da ne bi hodili po isti poti, smo se odločili za pot skozi to vas. Tu pa nas je čakalo veliko iznenadenje. Tik pred vasjo sta bili na njivi pri delu dve žanjici. Ko smo se po stezi za živo mejo približali, sta naenkrat zagnali velik krik in začeli sta bežati po njivi. Misleč, da je prišla kaka zver ali da sta zagledali kako kačo, sem radovedno pogledal na njivo, a ženi sta še bolj vpili in bežali. Kaj je? Razumel nisem nič in videl nikjer nič. Zakaj kriče in zakaj beže? Eden dijakov, ki je razumel albanski, mi pravi, da kriče na nas. Komaj sem začel otroke izpraševati, kaj jima je kateri napravil, že se dvigne cela vas. Ženski vrišč se je mešal med vpitje moških, ki so prihiteli od vseh strani, oboroženi s palicami, motikami, krampi itd. Naenkrat sem bil obkoljen od razsrjenih vaščanov. Dijaki so se stisnili k meni, le eden je tekel po vasi naprej, a izza vsakega vogala so mu žene grozile z gorjačami. Nisem vedel, kaj naj napravim. Ohranil sem

pa popolnoma mirno kri in na njihovo vpitje samo mirno odgovarjal in vedno izpraševal, kaj hočejo. Naravnost niso hoteli povedati, zakaj so razburjeni, a umiril sem jih šele s tem, da sem zagrozil z orožniki. Začeli so nekaj govoriti o neki tatvini otrok in ne vem, kaj še vse, a vseeno so še vedno godrnjali in govorili, da se skozi vas ne sme potovati. Skozi vas smo šli zastraženi — iz vsake hiše se je slišalo sikanje žena in godrnjanje mož. Še daleč ven iz vasi nas je spremil vaški poglavar in se na neki način opravičeval...

Kaj je bilo? Oni žanjici nista imeli na glavi svojih feredž — zagrinjal. Po njihovih predpisih pa ne sme noben tujec pogledati ženi v obraz. Žene same morajo vedno kriti svoje obraze. Pri delu seveda feredže odlože. Ker smo mi iznenada prišli mimo njive, sta se oni dve uplašili in pričeli kričati. Tako sta dvignili celo vas v obrambo svojih obrazov, katerih pa nisem videl, čeprav sem zaradi njih padel v precejšnjo neprijetnost.

Človek se ob taki dogodivščini zamisli in zahvali krščanstvu, ki daje našim ženam, materam in dekletom mesto feredže zaščito v verskem nauku, ki ima svojo najlepšo osnovo v Devici — Materi.

č. kanonik Grašič Jožef:

Sv. Virgil — tudi apostol Slovencev.

(Konec.)

V starih časih so bile, kakor dokazuje primer sv. Ruperta, proglašene beatifikacije tudi od samih škofov. Sv. Ulrich — Urh, škof v Augsburgu, je bil prvi proglašen iz Rima l. 993. in papež Aleksander III. je l. 1170. odločil kanonizacijo kot izključno pravo sv. Stolice. Papež Inocencij III. je izdal 1. okt. l. 1200. škofoma v Pasavu in Freisingu naredbo, da preiščeta čudeže in življenje Virgilovo. Izvršilo se pa to ni. Zato je papež Gregor IX. 11. septembra 1230. to ponovno zapovedal in sicer škofu v Briksnu in opatomu v Heiligenkreuz in Zwettl. Ti so se pozivu takoj odzvali in 18. junija 1233. je bil Virgil proglašen za svetnika.

Njegov praznik je bil določen na dan 27. novembra, t. j. dan njegove

smrti. Z bulo: Sicut fiale aurae, quas vidit Joannes — je pa podelil Rim odpuške vsem, ki obišejo grob svetnikov.

Relikvije svetnika Virgila so bile položene v poseben oltar stare stolne cerkve v Solnogradu šele l. 1288. Nova stolnica je bila pa zidana l. 1628. Takrat so prenesli relikvije z onimi sv. Ruperta pod menzo glavnega oltarja nove cerkve. Od prvotne romanske bazilike Virgilove je ostala samo vrhovna plošča — tumba — njegovega groba z napisom: Anno domini MCCCXV — VI. kalend. octobr. Wichardus archiepiscopus Salzburgensis hic depositus corpus sancti Virgilio. Sanctus Virgilius. Sedaj se hrani ta tumba v frančiškanski cerkvi zraven oltarja sv. Antona.

Apostolsko delovanje sv. Virgila je prišlo v prid tudi poganskim Slovencem. Njegovo prijateljstvo s slovenskim knezom Kajtimarom v Gorotanu, katerega omenja tudi naš Prešeren v spevu »Krst pri Savici«, priča, kako daleč so nekdanj segli na severu naši pradedi. Knez Borut in nasledniki Kakat in Kajtimar so imeli kraljevsko veljavo. Slovenska kneževina v Gorotanu in kar je še k temu spadalo, sicer ni bila po obsegu posebno velika, bila je pa toliko važnejša v narodnem oziru zaradi slovenskega zaledja.

Sv. Stolica je to upoštevala. Nekaj podobnega je v najnovejšem času delovanje Rima za zedinjenje z vzhodom. Takrat v Virgilovih časih je bilo nujno pokrščevanje Slovencev in sploh Slovanov, današnje dni pa skrbi Rim za povrnitev razkolnikov k vidnemu Kristusovemu namestniku na zemlji.

Ker je bil Virgil kot cerkveni dostojanstvenik odličen po znanju in odločen v delovanju, se je solnograška škofija razširila tudi na severne Slovence, kakor oglejski patrijarhat na južne. Krščanstvo se je torej upeljalo pri poganskih Slovencih na severu po prizadevanju irskih misijonarjev, Sv. Ciril in Metod sta potem čez sto let delo za pokristjanjevanje dopolnila in dovršila z mašno in evangeljsko knjigo v staroslovenskem jeziku.

Papeži so imeli do misijonarjev iz Irske veliko zaupanje radi njihove nepristranosti. Zato so jih klicali v najbolj delikatne kraje na Bavarskem in v Solnograd, kjer so bili Germani sosedje Slovincem. Ti zadnji so naredili namreč

močne jezikovne zagozde v omenjene pokrajine, kjer še do danes obstojajo imena družinskih pridevkov, voda in hribov slovenskega izvira.

Ni pa izključeno, celo naravno je, da se je misijonsko delovanje sv. Virgila razširjalo čez Karavanke na kranjsko pokrajino, vsaj neoficijelno na gorenjski del, ker je bilo to ljudstvo vedno v tesnih trgovskih in družinskih zvezah s slovenskimi Gorotanci. Za to govori tudi zgodovinski dokaz, da so romali verniki iz Kranja, Ljubljane itd. na Virgilov grob v Solnogradu. Ti posamezni kraji, zapisani v životopisu sv. Virgila na koncu XII. stoletja, pa pomenijo del za celoto, torej celo gorenjsko podeželje. Ne moremo misliti, da bi bili samo meščani romali na grob svetnikov, gotovo je bilo med temi še več kmetov. Tržič z okolico je kot najbližji Karavankam gotovo sodeloval.

Za Slovence je torej na severu Solnograd v verskem oziru istega pomena, kakor na jugu Oglej. Morda še večjega! V toliko namreč, da imamo točne zgodovinske podatke neposrednega občevanja najslavnejšega solnograškega škofa Virgila z vladarji naše narodne kneževine v Gorotanu ali v sedanji Koroški.

Le premalo je poznan Slovincem ta irski blagovestnik — in bi še ostal kot tak, če ga ne bi bila rešila krščanska umetnost in nemški zgodovinar dr. Fr. Martin po več kot tisoč letih. V severni Italiji povsod poznani kipar Štefan Zuech (Cvek), rojen v Brezi — sedaj Arsio — v Tirolu, kjer je pred stoletji živel slovenski narod, je ovekovečil sv. Virgila z visokim reliefom na prižnici stolne cerkve v Trentu: Sv. Virgil poučuje katehumene. Sijajno je to delo po kompoziciji in karakteristiki posameznih oseb.

Zgodovinar dr. Fr. Martin v Solnogradu je pa v priložnosti 700 letnice beatifikacije svetnikove l. 1933. objavil zanimiv životopis tega slavnega cerkvenega kneza.

Slovinci! Spominjajmo se sv. Virgila zlasti na dan 27. novembra! Vredno in pravično je, da ga častimo s sv. Mohorjem, sv. Cirilom in Metodom kot slovenskega apostola! Ob 700 letnici Virgilove beatifikacije se Slovinci nismo oglasili. Popravimo sedaj, kar smo

zamudili! Pri lepi cerkveni slovesnosti stoletnice posvetitve župne cerkve v Tržiču, naj se pa posebej Tržičani spominjo svetnika, ki je luč sv. vere prižigal tudi našim krajem!

Oznanila za maj.

1. Prvi majnik, prvi petek v mesecu in praznik sv. apostolov Filipa in Jakoba. Ob šestih je v župni cerkvi orglana farna sv. maša pred Najsvetejšim. Ob devetih je sv. maša s pridigo v cerkvi sv. Jožefa po namenu krščanskega delavstva. Zvečer ob tričetrt na osem je slovesen pričetek šmarnične pobožnosti. Na predvečer je v župni cerkvi od osme do devete ure skupna molitev sv. ure.

3. III. nedelja po Veliki noči, prva v mesecu in Najdenje sv. Križa. Pri šesti sv. maši je mesečno skupno sv. obhajilo za može in fante. Druge sv. maše so v običajnem redu.

4. Sv. Florijan, zaobljubljeni praznik za vso našo župnijo. Ob šestih je sv. maša z blagoslovom. Ob osmih je sv. maša za požarne brambe pri oltarju sv. Florijana. Ob devetih se prične pomikati, ob vsakem vremenu, procesija po običajni poti in v običajnem redu. Takoj po procesiji je slovesna peta sv. maša z leviti. Pri šmarnicah zvečer so slovesne pete litanije Mb. V smislu obljube je v tednu okoli sv. Florijana, t. j. letos od 1. do 7. maja, zjutraj ob šestih sv. maša pred Najsvetejšim.

10. IV. nedelja po Veliki noči. Službe božje so v navadnem redu.

17. V. nedelja po Veliki noči. Službe božje so v navadnem redu. Ta dan je pričetek duhovne obnove za dekleta.

Križev teden. Procesije se vršijo: v ponedeljek k sv. Jožefu, v torek k sv. Ani, v sredo k sv. Juriju nad Bistrico. Odhod iz farne cerkve je te tri dni takoj po šesti sv. maši, ki je orglana, to je ob pol sedmih. Prva sv. maša bo v župni cerkvi takoj po govoru za dekleta, ki bo ob peti uri. V cerkvi, kamor pride procesija, je sv. maša s pridigo. Pri sveti Ani in na Bistrici bo sv. maša za sososko. V župno cerkev se vrača procesija samo prvi dan.

21. Vnebohod Gospodov, zapovedan praznik. Ob šestih in desetih je sv. maša pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma. Ob desetih je peta sv. maša po namenu Dolincev. Pred deseto sv. mašo se vršita običajni procesiji iz Doline in od Svete Ane. Zjutraj je s skupnim sv. obhajilom zaključek dekliške duhovne obnove, zvečer se pa prične duhovna obnova za žene.

22. Pričetek devetdnevne časti Svetemu Duhu. Predpisana molitev se bo opravila vsak večer pri šmarnični pobožnosti.

24. Nedelja v osmini Vnebohoda. Službe božje so v navadnem redu. Zjutraj je zaključek duhovne obnove za žene s skupnim sv. obhajilom. Službe božje so v navadnem redu.

25., 26. in 27. duhovna obnova za šolarje.

27. Zvečer je pričetek duhovne obnove za može in mladeniče.

30. Binkoštna vigilijska. Strogi post. Po šesti sv. maši je slovesen blagoslov krsne vode in nato peta sv. maša.

31. Binkošti. Pri šesti sv. maši, ki je pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma, je zaključek duhovne obnove za može in fante s skupnim sv. obhajilom. Ob desetih je slovesna peta sv. maša z leviti in z dvema blagoslovoma, pred sv. mašo je pa slovesno klicanje Sv. Duha. Zvečer je slovesen zaključek šmarnične pobožnosti z zahvalno pesmijo in končno je darovanje za slovesno mrtvaško opravilo za pokojne farane, namesto naslednje nedelje, ko so druge večerne slovesnosti.

Šmarnična pobožnost je ves mesec vsak večer ob tričetrt na osem. Tiste večere, ko se vršijo govori za duhovno obnovo posameznih stanov, so za šmarnično pobožnost samo litanije in potem ostanejo v cerkvi le tisti, za katere bo govor.

Mesečne shode cerkvenih organizacij domačestijo v majniku šmarnice.

Solska sv. spoved je za vse šole obvezna in bo v dneh duhovne obnove.

Župnijska kronika za marec.

Marca v naši župniji rojenih: 15.

Marca v naši župniji poročeni: Nihče!

Marca v naši župniji pokopani:

1. Strekelj Frančiška, vdova delavca, rojena 4. 10. 1862 v Žejah, poročena 6. XI. 1898, umrla v Tržiču, Preska 5, dne 5. marca.
2. Kropivnik Frančiška, žena delavca, rojena pri Sveti Ani 27. 2. 1908, poročena 28. 9. 1929, umrla 14. marca 1936 v župniji Križe, pokopana v Tržiču.
3. Lang Doroteja, hči čevljarja, rojena 5. 2. 1936 v Tržiču, umrla v Tržiču, Ljubeljska cesta 52, dne 15. marca.
4. Šver Mihael, delavec, rojen 6. 8. 1875 v Pišecah, poročen 10. 5. 1905, umrl v Tržiču, Ljubeljska cesta 66, dne 18. marca.
5. Mandelje Ana, hči predilniškega delavca, rojena v Tržiču 9. 5. 1936, umrla v Tržiču, Ljubeljska cesta 10, dne 22. marca.
6. Lausegger Henrik, sin predilniškega delavca, rojen pri Sveti Ani dne 14. 7. 1935, umrl pri Sveti Ani 11, dne 23. marca.
7. Novak Jožef, bivši predilniški delavec, rojen v Celju 4. 3. 1859, poročen 25. 11. 1883, umrl v Tržiču, Predilniška ulica 8, dne 23. marca.
8. Purger Katarina, žena predilniškega delavca, rojena v Tržiču 29. 4. 1904, poročena 28. 5. 1927, umrla v Tržiču, Ljubeljska cesta 58, dne 28. marca.
9. Meglič Anica, samska, bivša delavka, rojena na Bistrici 8. 7. 1909, umrla na Bistrici 28, dne 29. marca.
10. Kremžar Marija, samska, bivša kuharica, rojena 24. 2. 1851 v Kokri, umrla v Tržiču, Cerkevna ulica 21, dne 29. marca.

Marčna poročila od drugod: jih ni bilo!